

Foto: Kongsvinger kommune, Flickr

FNs klimapanel femte hovedrapport | DEL 2: Virkninger, tilpasning og sårbarhet

Virkninger for Nord-Europa i 2050

Hoveddelen av den andre delrapporten fra FNs klimapanel omhandler konsekvenser av klimaendringene på globalt nivå - se faktaark "Alvorlige virkninger av klimaendringer". I tillegg omtales virkninger i enkeltregioner på et overordnet nivå. Dette faktaarket oppsummerer delrapportens beskrivelse av virkninger for Nord-Europa sett under ett. Det vil kunne være variasjoner innad i regionen. Det er behov for videre arbeid for å vurdere detaljerte konsekvenser både for Nord-Europa som helhet og Norge spesielt.

Nord-Europa defineres her i hovedsak som Norden, de baltiske landene, Russland og Ukraina. Informasjonen gjelder 2050 dersom ikke annet er oppgitt. Faktaarket er basert på delrapportens kapitler om Europa (23), polarområdene (28), havet (31) i tillegg til Tabell 23-4. Resultatene for Nord-Europa baseres seg på en rekke studier med noe ulike forutsetninger. FNs klimapanel har i sine vurderinger lagt til grunn at økonomien vil vokse og klimagassutslippene vil forbli på middels nivå uten at dette er nærmere presisert.

Virkningene er beskrevet slik de vil inntreffe uten tilpasningstiltak. Tilpasningstiltak vil kunne redusere konsekvensene betraktelig (se faktaarket "Gode eksempler på tilpasningstiltak").

Energi

FNs klimapanel legger til grunn at produksjonen av vannkraft vil bli redusert i de fleste nord-europeiske land med unntak av de skandinaviske landene hvor produksjonen forventes å øke med om lag 1-20 prosent i årene 2021-2050 sammenlignet med dagens nivå. Det forventes ingen vesentlige endringer i vindenergiproduksjonen før 2050.

Transport

Ekstremvær som flom og skogbranner er forventet å påvirke transport både på vei og med jernbane, fly og båt. Mer nedbør forventes å gi hyppigere trafikkulykker, men det antas at ulykkene vil være mindre alvorlige som følge av at folk vil kjøre langsommere på grunn av nedbøren. Tilsvarende vil redusert snø- og isdekke gi færre alvorlige trafikkulykker. Muligheten til å kjøre over frosne jord eller frosne innsjøer vil bli halvert rundt 2050. Mot slutten av århundret forventes det at Nordøstpassasjen kan være åpen for navigasjon i omtrent fire og en halv måned av året.

Bosetting og infrastruktur

Flere vil trenge beskyttelse mot oversvømmelse i kystområdene. Risikoen for flomskader fra elver vil avhenge både av endringer i sannsynligheten for flom og endringer i utnyttelsen av arealene langs vassdrag. Noen regioner vil få økt risiko, mens andre vil få en reduksjon eller liten endring i risiko. Økt havnivå forventes å gi oversvømmelser som vil ramme 0,8-5,5 millioner flere mennesker i europeiske byer, kyst- og havneområder i 2080-årene enn i dag. Antall mennesker rammet av oversvømmelse gjelder for hele Europa. Økt stormintensitet med sterkere vind og høyere bølger gir større utfordringer for skipstrafikk og oljeinstallasjoner.

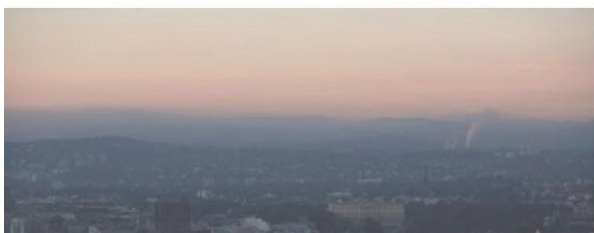
Helse og matsikkerhet

Antall dødsfall fra hetebølger vil øke i Nord-Europa bortsett fra i fjellområdene. Enkeltpersoner som eldre og kronisk syke vil være spesielt utsatt. Det er en risiko for at klimaendringer kan gjøre det lettere for tropiske sykdommer, som malaria, å spre seg i Europa, men god behandling vil kunne forhindre spredning. Matsikkerheten i Europa forventes å bli svekket i 2050. Europa produserer i dag mye mat, men importerer allerede i dag noen varer. Det forventes reduserte avlinger, særlig for hvete i Sør-Europa. Dette tapet vil muligens kunne bli dekket av økt produksjon andre steder, men behovet for import av mat forventes å øke.

Turisme

Det forventes at klima vil være vesentlig mer egnet for turisme på sommerstid, spesielt etter 2070. Mindre isdekke om sommeren åpner opp for mer cruiseturisme i arktiske havområder. Skisesongen vil bli kortere i 2050.

Miljøkvalitet

Luftkvaliteten vil generelt bli dårligere fordi nivåene av bakkenært ozon vil øke i forurensede områder på sommerstid. Partiklers påvirkning på luftkvaliteten og vannkvaliteten vil være omtrent den samme som i dag. Økt avrenning vil blant annet gi økt utskylling av næringssalter.

Urfolk

Generelt vil urfolk i Arktis oppleve negative økonomiske og kulturelle konsekvenser. Klimaendringene kan skje raskere enn det samfunnet rekker å tilpasse seg til. Hovedvirkninger er endrede beiteområder for reinsdyr, økende interessekonflikter om bruk av landområder til for eksempel utvinning av naturressurser eller turisme.